

ІМАГОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ КОМПАРАТИВІСТИКИ

1. Імагологія як міждисциплінарна галузь.
2. Розвиток літературознавчої імагології.
3. Поняття «етноімагологія», «етнообраз».

Література

1. Будний В. Порівняльне літературознавство : підручник для студ. вищих навч. закл. / Будний Василь Володимирович, Ільницький Микола Миколайович. - К. :Києво-Могилянська академія, 2008. - 430 с.

2. Imagology. The Cultural Construction and Literary Representation of National Characters: A Critical Survey / Ed. by Manfred Beller and Joep Leerssen. - Amsterdam - New York (NY) : Rodopi, 2007. - 476 p.

1. В. Будний і М. Ільницький наголошують, за своїм характером і структурою імагологія є галуззю міждисциплінарною, поряд із літературознавцями нею займаються антропологи й етнологи, соціологи й культурологи, історики ментальностей та історики ідей, психологи тощо. Літературна імагологія існує не відокремлено, а в зв'язку й співпраці зі зазначеними галузями, однак не розчиняючись при цьому в „загальній імагології”. Її безпосередній предмет – образи/іміджі інших народів та іноземців, які створюються в певній національній (або регіональній) свідомості; за своєю структурою вони є інтегрованими образами, специфічними етно- й соціокультурними дискурсами, що відзначаються значною сталістю, але не лишаються незмінними.

На сучасну імагологію, її теоретико-методологічні засади особливо значний вплив має антропология, передусім філософсько- етичні концепти Свого – Іншого, автентичності й ідентичності, які імагологи зі сфери соціопсихологічної проектують на сферу етнокультурних відносин і процесів. Можна сказати, що з усіх корелятивів Іншого імагологію найбільше цікавить інше як етнокультурне. Відповідно, в ній на передній план виходять проблеми відносин суб'єкта з етнокультурними спільнотами, своїми й чужими, образи /

іміджі цих спільнот.

Наступна із засадничих категорій (і проблем) імагології – це категорія ідентичності Я або колективних ідентичностей в їх широкому спектрі: родової, національної, соціальної, віросповідальної, психологічної, культурної, мовної тощо. Для літературної імагології особливу вагу мають національна й культурна ідентичності, які можна об'єднати в етнокультурну ідентичність.

2. До тих течій і шкіл сучасного загального й порівняльного літературознавства, які найраніше виникли й розвинулися саме у французькій науці, незаперечно належить імагологія. Тут вона формується вже в повоєнний період, підтвердженням чого є такі капітальні праці, як Ж.М. Карре «Французькі письменники і німецьке чудо. 1800-1940» («Les Ecrivains français et le Miracle allemand. 1800-1940», 1947), А. Лортолари «Філософи» XVIII ст. і Росія. Російський міраж у Франції XVIII ст.» (Lortholary A. Les «Philisophes» du XVIII siècle et la Russie. Le mirage russe en France XVIII siècle, 1951) та М.Ф. Гюйара, «Образ Великобританії у французькому романі. 1914-1940» (L'image de la Grande Bretagne dans le roman français. 1914 – 1940, 1954). В інших європейських країнах і США імагологія набирає розвитку в останніх десятиліттях XX ст., і особливо прискорюється цей процес у XXI ст.

В Україні посилюється інтерес до імагологічних студій, вітчизняні вчені (Д. Наливайко, В. Будний, М. Ільницький, В. Орехов, С. Андрусів) не тільки звертаються до питань літературної імагології та соціально-філософського потрактування категорій Свій / Інший (Чужий) зарубіжними дослідниками, поступово виробляючи власну теоретико-методологічну базу цієї нової дисципліни. Тенденція до наділення специфічними рисами різні спільноти, раси чи нації має довгу історію та є досить поширеним явищем. Невдалий контакт з представниками інших культурних спільнот нібито має етноцентричну природу, адже все, що сприймається як «інше» є чудернацтвом, аномалією та винятковістю. Такі етноцентричні записи культурних відмінностей призвели до стратифікації такого поняття, як «характер», що свідчить про існування специфічних рис у різних націй, так само як і у людей. Хоча цей термін є

3. Етноімагологія (від гр. *ethnos* – народ + лат. *imago* – образ + гр. *logos* – слово, вчення) літературна – галузь літературної компаративістики, що вивчає зображення в національній літературі інших народів і країн.

Етнообраз – літературний образ, що конструює не лише індивідуальні риси, а й етнічну (національну) ідентичність зображуваних персонажів, краєвидів чи історичної минувшини, подаючи певні їхні ознаки як «типові» для відповідної країни, «характерні» для цілого народу.